

תוכניות הערכות לשינויי אקלים עיריית נהריה

הערכת צוות מטריקס

אוקטובר, 2024

נקודות מרכזיות:

- חשוב לציין שההערכה אינה לוקחת בחשבון את המצב הנתון ותנאי העבודה המתגרים לעיריית נהריה, ההערכה ניתנה לנהריה בהתאם להערכות שניתנו לכלל הישובים המשתתפים בתוכנית.
- התוכנית יוצאת ממבט מקיף על העיר כיום, תוך סקירת מגמות, כיווני פיתוח ואתגרים מורכבים. בכך היא יוצרת בסיס איתן ליוזמה עירונית לפיתוח חוסן אקלימי ולהפיכת אתגרים להזדמנויות.
- נקבעו צוות הליבה המוביל את התוכנית וצוותי פעולה לקידום תחומי המיקוד וערוצי הפעולה. קיימים גורמים היכולים לפעול יחד כמו מרכז החוסן של אשכול גליל מערבי. חשוב להדגיש שהתוכנית מתכללת על ידי האשכול וכדאי לציין מה ואם מתוכננים מנגנוני המשך ברמה אזורית.
- לא מספיק ברורים מהתוכנית המהלכים האזוריים המתוכננים, שיתופי הפעולה בין הרשויות השכנות והחיבור עם גורמים נוספים במרחב ובמחוז וברשויות השכנות, בעיקר, מטה אשר ועכו.
- עם זאת, נראה כי חסרים עדיין מסגרת פעולה וכלים, כמו וועדת היגוי המובלת על ידי ראשות העיריה, תוכניות ביצועיות, משאבים ומדדים. לדוגמה בסוף פרק 5 כתוב כי מנגנון מעקב ובקרה הוא אתגר משמעותי שאין לעירייה עדיין משאבים ויכולת לבצע אותו.
- יש לא מעט חלקים בתוכנית שהם עדיין בגדר המלצה או רעיון. חשוב לעגן את הפעולות בתוך תוכנית העבודה הרשותית ובמסגרת קבלת ההחלטות של הרשות.
- ההתייחסות להשפעות שינויי אקלים על הים והחוף, חסרות, בעיקר לנוכח העובדה שנעשתה ונעשית עבודה ברשות בהקשרים הללו, בהיבטי תכנון ועליית המפלס וכחלק מהמוכנות לסערות, שמהוות נקודת פגיעות משמעותית בעיר, כפי שמודגש בתוכנית.
- חסרה גם התייחסות לגורמים רלוונטיים מחוץ לרשות המקומית: הקהילה, ארגונים, ממשלה, גורמים אזוריים, אקדמיה, מוסדות בריאות, היכולים לשלב פעולה יחד.
- הפרקים המציגים את מגמות האקלים, איומים ופגיעות נותנים מידע כללי ותמציתי מדי. כדאי להיעזר בהמלצות המפורטות מטה כדי להרחיב את המידע, להוסיף תמונות ותרשימים ולהציג בצורה חדה יותר חיוניות התוכנית ואת הצורך הדחוף לפתח את התוכנית לרמה יישומית עם תוכנית פרויקט ומדדים כדי להתמודד עם הסיכונים ולממש את ההזדמנויות
- חסרה התייחסות לאוכלוסייה הצעירה כאוכלוסייה פגיעה, למערכת החינוך ולפוטנציאל של יוזמות קהילתיות וחינוכיות. מוזכר רק נושא אחד של למידה חוץ כיתתית בטבע. ניתן לפתח הרבה יותר. חשוב להתייחס ולהטמיע חינוך לאקלים במערכת החינוך, יש היום לא מעט תוכניות גם של משרד הגנת הסביבה יחד עם משרד החינוך – צריך למקד ולפרט את פעולות החינוך הכלולות בתוכנית.

הערכה מסכמת

נימוקים	דירוג 1-10	פירוט	נושא
מוצג מידע כללי וחלקי. אין מידע ממחיש או דוגמאות ואין נתונים	7	האם מכסה את מגמות האקלים?	ניתוח מצב אקלים

		האם מציג ניתוחים מספקים לרשות הספציפית? (מצב קיים ומצב צפוי) האם מוסיף ומעשיר את הידע הקיים?	
רלוונטיים לרשות. חלק מהמידע נמצא בפרקים המאוחרים יותר. ראו למטה המלצות פרטניות.			
המסמך מציג מגוון איזונים ותחומי פגיעות. עדיין חלקי. יש תחומים שלא מוזכרים. באחרים חסרים מידע ונתונים.	8	האם מכסה את תחומי הפגיעות ברשות? האם מציג ניתוחים מספקים לרשות הספציפית ולרמה התת עירונית? האם מוסיף ומעשיר את הידע הקיים?	ניתוח מצב פגיעות
תיאור כללי. אפשר לפרט יותר על הגופים ועל המרכזים של הרשות לטיפול במצבי חירום אקלימי. ישנם דברים המוזכרים בפרק 5 שצריכים להיות כאן. אין מידע על היערכות האיזורית.	7	האם מכסה את מערכות הרשות? האם מתייחס למערכות אזוריות ועל אזוריות?	ניתוח מצב מוכנות
במסמך התוכנית הונח בסיס טוב אך עדיין המידע חלקי ובסיסי. יש מקום למגוון רחב יותר של הזדמנויות אפשריות לחוסן קהילתי ולפיתוח כלכלי בהקשר אקלימי. לא זהו שותפים פוטנציאליים או גורמים מובילים ברשות. אין התייחסות או תכנים המובאים מתוך כלי המיפוי.	7	האם הערכת המצב מזהה את מוקדי הפעולה להערכות אקלימית? האם זהו הזדמנויות לפעולה? האם זהו שותפים פוטנציאליים? גורמים מובילים ברשות?	הערכת מצב
טיוטה מצוינת אבל חלקית. ברור מהכתוב שזה תכנון ראשוני ונדרשים עוד עבודה של הוועדות וקביעת מדדי ביצוע.	7	האם המשימות והיעדים נובעים מתוך הערכת המצב וזיהוי המיקודים? האם מייצרים מחוון לרשות להמשך?	משימות ויעדים
יש המלצות לתכנית עבודה, אך ללא פירוט של התוכנית עצמה. היא עדיין חסרה. חסרים לדוגמה מהלכי תכנון ונהלים, מהלכים לצמצום פערי ידע ומשימות ליישום 'פירות נמוכים' לפתרון בעיות מיידיות והמחשה של האפשרויות להמשך התוכנית.	7	האם הפעולות בתוכנית העבודה ל 2025 מייצרות הנעה ומיסוד לתוכנית? מתמודדות עם הבעיות המיידיות?	תוכנית עבודה 2025
התוכנית מתווה כיוונים מצוינים אך ניכר שהיא עדיין בהתהוות.	7	האם מותאמת לרשות? מייצרת אימפקט? שינוי ושידרוג מצב הרשות? משמעותית?	תכנית הפעולה
יש תכנון והצעות לקביעת מדדים. עדיין לא בשל, לא מעוגן בערוצי הפעולה ולא מוצג מנגנון מדידה ובקרה.	6	האם המדדים מוטמעים בתוכנית? האם מנגנון הבקרה ברור ומעוגן?	מדדים ובקרה
יש פירוט בהתייחסות לשלושת הזירות: ברשות, באזור ובמרחב האקלימי. מתוארים מנגנונים קיימים, המלצות להדק את שיתוף הפעולה בין אגפים ושני צוותי פעולה שהוקמו. עדיין בשלב ארגון פנימי ראשוני. חסרה מעורבות והשתתפות של הנהלת הראשות (ראש העיר, מנכ"ל) והתוכנית לא מעוגנת ומוטמעת לביצוע עדיין.	7	האם התוכנית מאומצת על ידי הנהלת הרשות? מעוגנת במנגנונים ומבוססת על מנגנונים חדשים הנדרשים ליישומה המוצלח?	מירכוז ומיסוד
נימוקים	דירוג 1-5	פירוט	נושא

הערכה כללית	כתיבה קולחת, הצגה מדוייקת וברורה	5	כתיבה מצוינת, מבנה ברור. במספר מקומות המלצנו על שינויים בסדר הדברים.
הגשה	המחשה באמצעות נתונים, גרפים, תמונות	5	חלקי. חסרה יותר המחשה באמצעות נתונים, תמונות, מפות ותרשימים
בונס	האם התוכנית מציגה היבטים חדשניים, ראויים לציון?	0	
סה"כ		73	

הערכה מפורטת

פרק 1 - כללי

פרק	פירוט	הערכה – פירוט על פי המכוונים
שינויי אקלים	הקשר בינלאומי, לאומי ומקומי, מגמות	<p>רשום ש-"2022 הייתה השנה החמה ביותר שנמדדה". מאז כבר קיץ 2023 היה חם עוד יותר. יולי 2023 היה החם ביותר שנמדד בעולם. יוני 2024 היה החם ביותר שנמדד בישראל - למעלה מ-3 מעלות צלזיוס מהמוצע הרב שנתי, עם גלי חום בולטים ששברו שיאים</p> <p>הסקירה של המגמות האקלימיות בישראל וההשפעה שלהן נותנת תמונת על מצוינת.</p> <p>עדיין, חסר מידע תומך וממחיש. 1. אפשר להביא נתונים ומפות / תרשימים. למשל מכאן: https://ims.gov.il/he/node/2363 - https://climate.nasa.gov/news/3282/nasa-announces-summer-2023-hottest-on-record.</p> <p>2. אפשר גם לציון את הדו"ח של תכנית הסביבה של האו"ם משנת 2022 (https://www.unep.org/resources/emissions-gap-report-2022), מגמות והסכמים בינלאומיים כמו הסכם פריז ותוכניות האיחוד האירופי.</p> <p>3. להוסיף מידע על ישראל. למשל מהדוחות של השירות המטאורולוגי – גלי חום, מגמות באירועי מזג אוויר קיצוניים.</p> <p>4. הוספת קישורים לתוכניות ברמה הלאומית כמו החלטת ממשלה 4079, תוכניות לאומיות והתוכנית להערכות לשינויי אקלים ברשויות מקומיות</p>
עקרונות מנחים	כלליים + מותאמים מקומית	טוב מאוד. מקיף, ברור ומסודר. לעקרון של מקומיות, מומלץ להוסיף גם מעורבות תושבים/ות בתהליכי התכנון והחשיבה
תהליך העבודה	תוכנית עבודה	יש תרשים מתאר כללי טוב של תוכנית עבודה לשלב ההתנעה והמיפוי, אבל הוא כללי וגנרי. לא ברור עד כמה תכנית העבודה מותאמת לרשות והאם היא יישומית ושיתופית. אין התייחסות לתהליך היישום ולתוכנית רב שנתית
	לוחות זמנים	מתואר לוח זמנים ראשוני תוך ציון שמות חודשים אבל ללא ציון שנה. זה ינואר-אפריל 2024 או 2025?? אין מסגרת לוחות זמנים להמשך.
	מנגנון בתוך הרשות	מוגדר רק הצוות המוביל. אין וועדת היגוי בהובלה של ראש העיריה, מנכ"ל או סגן ראש עירייה, שתבטיח תיאום בין אגפים, המשכיות וביצוע. מעורבות ראשות העירייה חשובה.

פרק	פירוט	הערכה – פירוט על פי המכוננים
		בפרק 4 מוזכרים צוותי פעולה לכל תחום מיקוד (קירור הישוב, ניהול מים וכו). את רשימת הצוותים והחברים בהם כדאי לציין כאן.
	שותפים ובעלי עניין	לא מוזכרים. חשוב וחסר
דוגמאות	מותאם לרשות	מוזכרות 3 דוגמאות אבל חלקיות, ב-3 שורות קצרות, בלי מידע וכלי קשר המותאם לרשות. כדי שדוגמאות אלה יתנו השראה ותובנות חשובות, חשוב לכתוב עליהן יותר, להסביר מה נעשה, איך זה קשור, ומה אפשר ללמוד מהן.

פרק 2 – פרופיל הרשות המקומית

פרק	פירוט	הערכה - פירוט
רקע הרשות	גיאוגרפיה, סביבה, דמוגרפיה	מידע ברור ומסודר. יש מפה של אגני הנחלים בעיר וסביבה. מוזכרים גם 2 מסדרונות אקולוגיים בשולי העיר. כדאי להוסיף את מפת העיר, תמונה ומידע על השטחים בתוך העיר – צמחיה, שטחים ירוקים, מיקום התעשייה ואזורי התיירות, צפיפות בנייה. בתיאור של פגיעות בפרק 3, מוסבר כי העיר סובלת ממחסור חריף בצל. המידע המתואר שם של המצב הקיים יכול לבוא כבר פה. ואז פרק הפגיעות יוכל להתמקד בסיכונים ובהשלכות שלהם. דמוגרפיה – כתוב טוב, מוצגים מידע על השונות בין שכונות ומפה של התפלגות הרמה החברתית-כלכלית. עם זאת, המידע על קבוצות הגיל ועל קבוצות פגיעות מועט. כדאי להרחיב על הקבוצות הפגיעות, המיקום שלהם והשירותים התומכים בהם על מנת להבין יותר לעומק את הקשיים עימם מתמודדות האוכלוסייה הוותיקה בעיר, ילדים, מעוטי יכולת וקבוצות פגיעות אחרות ואת האופן שבו הן יכולות להתמודד באירועי מזג אוויר קיצוני. מפה של פיזור בתי ספר, מרכזים קהילתיים, שירותי רווחה וחירום יכולה לתרום מאוד.
מגמות	צפי לקראת 2030: פיתוח, איומים....	סעיפי המידע באים בסדר לא עקבי: מגמות צמיחה ובנייה למגורים, טיפול בהצפות, כלכלה, תוכניות הצללה, תוכניות תחבורה. כדאי לסדר לפי: מגמות צמיחה, מה הם תוכניות הבנייה ובאילו אזורים בעיר, כלכלה, תחבורה – מצב קיים וצפי למצב עתידי, סביבה וקיימות (טיפול בהצפות, תוכניות הצללה, שטחים טבעיים). גם להפריד בין המידע על המגמות ובין תיאור של תוכניות של העירייה כמו מיתוג העיר – פשוט כשני סעיפים עוקבים אך נפרדים.
סיכום	אופציונלי	הסיכום מצוין את מאפייני הזהות החזקה של התושבים, האיכפתיות והקהילתיות. כדאי להביא דוגמאות ממחישות של מעורבות תושבים, של יוזמות קהילתיות ושל הקשר בין תושבים, העירייה, מוסדות חינוך וחברה, עסקים וארגונים בעיר.

פרק 3 – הערכת מצב חוסן אקלימי

פרק	פירוט	הערכה - פירוט
איומים	חום, יובש, הקצנה, ים (אם רלוונטי) - בהקשר מקומי	לסוגי האיומים המוזכרים, כדאי להוסיף נתונים ותרשימים על המגמות ועל התחזית וגם מידע על האוכלוסיות הפגיעות יותר לאיומים אלה. למשל אפשר לצרף תרשים של עומס החום הממוצע בכל אחת משעות היממה מתוך תרחיש ייחוס גל חום של השירות המטאורולוגי, תרשים עלייה בעומסי חום צפויים במישור החוף. כדאי להתייחס גם לסכנת שריפות בקרבת היישוב, בשל יובש וחום. וגם לאיומים אפשריים לגבי אספקת משאבים כמו חשמל, מי שתייה ומזון.

פרק	פירוט	הערכה - פירוט
		אם הוכנה טבלה של הערכת סכנות אקלים בהווה ובעתיד באמצעות כלי המיפוי (דשבורד), כדאי להעתיק אותה לכאן.
פגיעות	התושבים והקהילה	מופיע פה לראשונה מידע רב ששייך יותר לתיאור המצב הקיים והמגמות בפרק 2 (עצים, צל, תוכניות בנייה עד 25 קומות). העברתו לשם יאפשר לחדד את ההתמקדות בפגיעות של קבוצות התושבים השונות (ותיקים, ילדים וכו') – ההשפעות האפשריות של המגמות בפרק 2 ושל הסכנות האקלימיות בסעיף 3.1 על החיים העירוניים, השירותים העירוניים והקהילה. אפשר להוסיף גם מפות ותמונות של אירועי עבר.
	תשתיות, משאבים, שירותים	מה הם מוקדי הפגיעות לאספקת משאבים כמו חשמל, מים ומזון?
	המרחב הבנוי והפתוח	מוזכרים מוקדי הפגיעות של המרחב הבנוי - הבניינים הישנים שאין בהם בידוד הולם ומיעוט צל. מה הפגיעות של המרחב הטבעי – תפקודי המערכות האקולוגיות?
	כלכלת העיר	מתוארת הפגיעות של כלכלת העיר לתיירות וליכולת השהות במרחב הציבורי
	אחר:	
מוכנות הרשות	הערכות ומשילות הרשות המקומית, בעלי עניין ואזרחיות	יש תיאור כללי ומוזכרים 2 נהלים. אפשר לפרט יותר על הגופים ועל המרכזים של הרשות לטיפול במצבי חירום אקלימי, נוהלי עירייה נוספים אם יש, קשרים אזוריים ויכולת היערכות ושיתוף פעולה אזורי – או להעלות חוסרים וחסמים אפשריים לשיתוף פעולה אזורי
חוסן אקלימי	הזדמנויות ומוקדי חוסן	הפיסקה "נהריה ביצעה קפיצת מדרגה בשנים האחרונות" שייכת לנושא הקודם של מוכנות הרשות. מוזכרות שתי הזדמנויות: 1. התייעלות וחוסן אנרגטי 2. פדגוגיה מבוססת מקום ולמידה בטבע בשתייהן התיאור כללי. חסר מידע מוחשי והסבר רחב יותר של מגוון ההזדמנויות האפשריות. יש מקום גם לאתר הזדמנויות נוספות לחוסן קהילתי ולפיתוח כלכלי בהקשר אקלימי
סיכום הערכת מצב	נקודות תורפה והזדמנויות	סיכום הערכת המצב מזהה 3 מוקדי פעולה להערכות אקלימיות. ישנם מוקדי פעילות נוספים שלא הזכרו במהלך עדכון התוכנית אפשר להוסיף אותם. למשל אתגר החום וההצללה, הערכות מערכת החינוך ועוד. במקומות אחרים בתוכנית זוהו הזדמנויות לפעולה. אפשר לחזור ולהזכיר אותן כאן. לא זוהו שותפים פוטנציאליים או גורמים מובילים ברשות.
שימוש בכלי המיפוי	הוספת נתונים מקומיים	לא נראה שימוש בכלי המיפוי. אין התייחסות או תכנים המובאים מתוך כלי המיפוי
אחר	תוספות מטעם הרשות המקומיות	

פרק 4 – הערכת מצב חוסן אקלימי

פרק	פירוט	הערכה - פירוט
אסטרטגיות ומיקודים	הצגת המסגרת האסטרטגית המכוונת את התכנית, פירוט המיקודים שהרשות בחרה ומה הם היעדים שהציבה	הפרק נפתח בסקירת התוכנית האסטרטגית להתחדשות עירונית וממשיך בתיאור האתגרים וההיערכות הנדרשת לצורך חוסן אקלימי. סקירת התוכנית האסטרטגית להתחדשות עירונית שייכת לנושא המגמות בפרק 2. כדאי להעביר אותה לשם ואת פרק 4 להתחיל במסגרת האסטרטגית הנדרשת בעקבות התוכנית. במשפט "לצד היתרונות של תוכנית ההתחדשות בהיערכות העיר להשלכות שינויי האקלים, היא מציבה כמה אתגרים" בתחילת עמוד 24. לאחר סקירת ההמלצות הנובעות מהתוכנית, נדרשת עבודת דיון ותכנון בהתאם, שממנה תגבש הרשות מיקודים מוגדרים. חלק זה חסר. הפרק ממשיך ישר לתיאור של פעולות ולא מתאר את עבודת המטה האסטרטגית, תהליך הבחירה והתייעדוף, ההחלטות שנתקבלו ואת אישורן על ידי ראשות העיריה. גם לא ברור האם השתתפו בעלי עניין בתכנון זה.
משימות ופעולות	משימת קירור העיר	ניכרת עבודת לימוד המצב הקיים, איתור חוסרים וחסמים ותכנון של צוות הליבה של התוכנית. המידע על המצב הקיים יכול לבוא כבר במקומות המתאימים בפרק 2 ו-3, שם הוא חסר. הוגדרו 3 ערוצי פעולה ובהם 11 פעולות. במסמך רשומות הפעולות תחת הכותרת "ערוצי פעולה", אך לא רשומים 3 הערוצים עצמם. כדאי לסדר את הטבלה לפי המבנה שבקובץ האקסל של ערוצי הפעולה – 3 ערוצי הפעולה ובכל אחד מהם הפעולות הרלוונטיות. בשלב זה חסרים עדיין הגורמים האחראים לכל פעולה, מי ישתתף ויסייע ומה יהיו המדדים. לכן זאת טבלה ראשונית של כיוונים שלא ברור עדיין כיצד יתממשו.
	משימת ניהול המים	אותן הצעות כמו בנושא משימת קירור העיר
	משימת אורח חיים חסון ומקיים	אותן הצעות כמו בנושא משימת קירור העיר
	משימת ניהול חירום	מוזכר בנושא מאתגר שהרשות עדיין לא ערוכה לו. יש המלצות לכיווני תכנון. בגיליון האקסל יש רשימה התחלתית נוספת. ניכר שזה נושא ראשוני ונדרשת פה הגדרת צוות פעולה ותחילת תכנון.
	משימות חוסן אקלימי למערכות אקולוגיות	יש רק תיאור קצר והמלצות כלליות. חסרים פה צוות פעולה מוביל ורשימה ערוצי הפעולה והפעולות. הם כן מופיעים בגיליון האקסל, בשורות 57-72. צריך להוסיף חלק זה כאן.
	מיקודים מקומיים - משימות נוספות שנגזרות ממיקודים מקומיים ייחודיים. כמו למשל; חקלאות מקיימת, תיירות	יש רשימה של מספר מיקודים מקומיים חשובים. אין עדיין עבודת תכנון פתרונות בהתאם.
	אחר:	
שימוש בכלי התייעדוף	התייחסות למנגנוני התייעדוף	לא מוזכרים כלל
אחר	תוספות מטעם הרשות המקומיות	

פרק 5 – המשך התכנון והטמעה

פרק	פירוט	הערכה - פירוט
מבוא	הצגת הפרק והתכולה שלו	
תכנית עבודה 2024/2025	פירוט תכנית העבודה ליישום ההערכות בטווח הקצר	רשומה סקירה של פעולות קיימות של הרשות - פרטים שצריכים היו לבוא בפרקים 2 ו-3. יש המלצות לתכנית עבודה 2024/2025, אך ללא פירוט של התוכנית עצמה. היא עדיין חסרה. משפט מפתח הוא "מומלץ לבחון דרכים להבנות את שיתוף הפעולה בין המחלקות השונות בעיר". זה בסיס חשוב כדי שאפשר יהיה להמשיך ולהכין תוכנית עבודה מעשית
	מהלכים לצמצום פערי ידע	לא מוזכר תכנון עדיין
	יישום 'פירות נמוכים'	לא מוזכר תכנון עדיין
	קידום מהלכי תכנון ונהלים	לא מוזכר תכנון עדיין
יישום פרויקטים מחוללי שינוי	מה הם הפרויקטים שזוהו כמחוללי שינוי? מה הם הפרויקטים בשיתופי פעולה בין רשותיים?	פרויקטים סביב נחל הגעתון ושדרות הגעתון זוהו כפרויקטים מחוללי שינוי. כך גם התחדשות עירונית בשכונת טרומפלדור. בפרויקט זה אין שיתופי פעולה בין רשותיים אלא בין אגפים בעירייה והחברה הכלכלית. שני תחומי הפרויקטים הם פרויקטים שמתוכננים בלי קשר לתוכנית עצמה. הם לא נובעים מהמיקודים. כדאי להסביר לאילו מיקודים מפרק 4 הם יתרמו. מוזכר פרויקט נת"צ של משרד התחבורה. כדאי לבחון גם אפשרויות לשיתופי פעולה בין רשותיים אחרים
מדדים לבקרה	פירוט המדדים שהרשות קובעת	יש רשימה של מדדים מומלצים. עדיין לא מעוגן בתוכנית פעולה ביצועית.
	מדדי מצב	רשומים רעיונות למדדים ולדרכי מדידה. עדיין בשלב ראשוני. כדאי לפתח אותם בהתאמה לערוצי הפעולה שבפרק 4 ובכך לפתח בהדרגה תוכנית ישימה לביצוע
	מדדי תפוקה	רשומים רעיונות למדדים ולדרכי מדידה. עדיין בשלב ראשוני. כדאי לפתח אותם בהתאמה לערוצי הפעולה שבפרק 4 ובכך לפתח בהדרגה תוכנית ישימה לביצוע
	מדדי מצב	רשומים רעיונות למדדים ולדרכי מדידה. עדיין בשלב ראשוני. כדאי לפתח אותם בהתאמה לערוצי הפעולה שבפרק 4 ובכך לפתח בהדרגה תוכנית ישימה לביצוע
מנגנונים להטמעה ולמירכוז	פירוט המהלכים שיבוצעו כדי להטמיע את תכנית ההערכות בכל שדרות הרשות	יש פירוט בהתייחסות לשלושת הזירות: ברשות, באזור ובמרחב האקלימי.
	מנגנונים ברשות המקומית	מתוארים מנגנונים קיימים, המלצה להדק את שיתוף הפעולה בין אגפים ושני צוותי פעולה שהוקמו. עדיין בשלב ארגון פנימי ראשוני. אם יש תוצרים של שני הצוותים, כדאי לפרט כאן את המנגנונים שיצרו.
	מנגנונים אזוריים	מרכז החוסן של אשכול גליל מערבי מוזכר כאן לראשונה. כדאי להזכירו גם בפרק 1 כחלק מגורמי העניין והשותפים האזוריים. המרכז מציע קורסים והכשרות לעובדי הרשויות, סדנאות לקהילה וכלים אחרים. בתוכנית לא מוזכר שימוש בכלים ובמשאבים אלה.

פרק	פירוט	הערכה - פירוט
		מתוארים מנגנונים קיימים ומספר אתגרים חשובים והמלצות. עדיין לא התגבשות של מנגנונים מעשיים.
	מנגנון מעקב אקלימי	מתואר כאתגר משמעותי שאין לעירייה עדיין משאבים ויכולת לבצע אותו. יש המלצה להיעזר במרכז החוסן של אשכול גליל מערבי. זה מחזק את החשיבות של שילובו בסקירה ובתכנון כבר החל מפרק 1.
אחר	תוספות מטעם הרשות המקומית	